

ASRA NYT

Arbejderhistorisk Støttekreds Ringkøbing Amt

32. Årgang

Nr. 4

2015

Travlhed i arkivet på Aalykkevej - nye etiketter på arkivkasser og protokoller - registrering gennemført og klar til flytning til Historiens Hus i Museumsgade og meget bedre plads.

ISSN 0908 2939

ASRA NYT
Udgivet af ASRA

Ålykkevej 3. 7400 Herning
Mail: info@asra.dk

Formand:
Steen Jonassen
Berberisvej 16. 7400 Herning
mail: formand@asra.dk

Kasserer:
Britt Ulrich - tlf.: 3054 0998
mail: kasserer@asra.dk

Redaktion:
Leo Skaaning
Jørn Jensen

arkivets medarbejdere
Arkivmedarbejdere:
Jørgen Aarestrup-Nielsen
Jørgen Markmøller
Jørn Jensen
Henry Ammitzbøll
Inga Ries Pedersen
Tove Nykær

Blad layout og redaktør
Leo Skaaning

Trykning med hjælp fra
Metal Herning
Deadline for næste nummer
15. januar 2016

Indhold:

Side 2 Kolofon
Side 3 Formanden har ordet
Side 4 ”Vores” organisation ASF
Dansk Folkehjælp.
Side 6 ”Thorvalds” vielsesattest
Side 9 Arbejdersange
Den røde Højskole
Side 12 Bondeknold og rabarberdreng
Side 13 Set fra mit lille arkivhjørne
Side 15 Julen er kagernes fest
Side 17 Hvad er et rør ?
Side 18 Jegge er nu 90 år
Side 20 Bagsiden

Kender du hjemmesiden:

[www. piopio.dk](http://www.piopio.dk)

familielæge
DET ER NØDVENDIGT AT PRIORITYERE I SUNDHEDSVÆSNET
Med indførelsen af en ny behandlingsgaranti begrænser regeringen reelt muligheden for at prioritere de mest syge patienter forrest i køen. Regeringen sigter alene efter at skabe mere aktivitet – ikke mindst på privathospitalerne.

Politi - retspolitik
FEM PROBLEMER MED NEJ-SIDENS EUR.

*Piopio er en netavis med godt og kritisk stof for folk der gerne vil uddybe avisartiklerne
Det er en gratis netavis, som kan hentes på internettet.*

Lokalarkiverne – hvem er vi ?

De danske lokalhistoriske arkiver oplever en stigende interesse for den lokale historie.

Lokalarkiverne spiller en stor folkeoplysende rolle og brugerne af arkiverne er en meget bred og mangfoldig skare lige fra slægtsforskere til nyttilflyttere, forskere, turister og mange flere.

For ASRA der har et speciale i Arbejdernes historie er det vigtig vi fortsat er bevidste om vores historie og at vi i vores arbejde holder vore døre åbne, dels for at vise hvad vi har samlet men også for at få tilført nye historier. Vi skal være opsøgende og i dialog med alle der har noget at fortælle om arbejderbevægelsen så langt som vore kræfter rækker.

Vi skal formidle kendskab til arbejderhistorien bl.a. ved foredrag, udstillinger og vi skal gennem dialog med fagforeninger, enkelt personer, indsamle mere viden og arkivalier om arbejderbevægelsen historie. Nu er det ikke kun meget gamle historie der har interesse. Den nye arbejderhistorie har også interesse. Vi har i ASRA brug for vore medlemmers hjælp for at løfte denne opgave.

I starten af 2016 vil ASRA lokaler i Historiens Hus være til indflytning. Bestyrelsen har mange fine planer om anvendelsen af lokalerne.

Stop nu op og tænk et øjeblik på om ikke du har mulighed for at bruge lidt til på ASRA. Jeg kan forsikre alle om at vi har brug for jer.

Steen Jonassen - formand

Glædelig Jul og Godt Nytår
Steen Jonassen.

”Vores ” organisation der i dag også yder julehjælp til trængte familier.

Historie

Under en arbejdsulykke i Cirkusbygningen i 1907, styrtede et stillads sammen. Flere arbejdere blev såret, og deres arbejdskolleger kunne kun se hjælpeløst til – ingen var i stand til at hjælpe. Denne ulykke blev den direkte årsag til, at malersvenden Frederik M. Nielsen tog initiativ til at stifte ”Arbejdernes Samariter Forening”.

Den stiftende generalforsamling blev afholdt den 31. juli 1907, og bestyrelsen bestod af to maskinarbejdere, en murer, to arbejdsmænd og en tandtekniker. De første år koncentrerede foreningen sig om afholdelse af førstehjælpskurser.

Den 3. december 1933 oprettede Arbejdernes Samariter Forening et landsforbund. Initiativtagerne var afdelingerne i København, Glostrup og Helsingør. Foreningens navn var nu ”Arbejdernes Samariter Forbund”. I de kommende år voksede organisationen voldsomt, og i 1940 taltes 100 afdelinger spredt ud over hele landet.

Samtidig med en omfattende kursusvirksomhed blev en omfattende samaritertjeneste opbygget. Samaritertjenesten blev suppleret med strandvagter og strandrensningsspatuljer.

I 1940 iværksattes for første gang internationalt hjælpearbejde, da Dansk Folkehjælp tager del i Finlandshjælpen.

I begyndelsen af 1940’erne påbegyndtes det sociale arbejde ligeledes for alvor. Hjælpen målrettedes de dårligst stillede familier, og i 1944 oprettedes det første ferie hjem for børn og unge.

Efter krigen blev aktiviteterne udvidet til også at omfatte ungdomsarbejde, ligesom det sociale, humanitære arbejde fik en stadig større plads blandt organisationens aktiviteter. I 1960 afholdtes den første ferielej for handicappede børn, og i 1967 blev organisationens plejehjem, ”Arbejdersamaritten” i Brønshøj, indviet. Plejehjemmet nedlægges med udgangen af april måned 2007.

I 1954 blev nødhjælp afsendt til Østrig i forbindelse med en større oversvømmelse, og i 1957 iværksattes ”Arbejdernes Ungarnshjælp”. Ungarnshjælpen blev for alvor startskuddet for Dansk Folkehjælps mangeårige, omfattende internationale nødhjælpsarbejde. I en storstilet indsamlingskampagne samlede de danske organisationer ind.

I 1962 besluttede forbundets kongres at ændre navnet til ASF-Dansk Folkehjælp.

Siden starten har det internationale nødhjælpsarbejde bl.a. omfattet Pakistan, Eritrea, Tigray, Somalia, Polen, Rusland, Albanien, Armenien, Polen, Hviderusland, Tyrkiet og Kosovo – for blot at nævne nogle få af de steder, hvor Dansk Folkehjælps indsats har gjort gavn.

Ikke mindst efter atomkraftsulykken i Tjernobyl har Dansk Folkehjælp gennem årene udført et stort arbejde med ferieophold i Danmark for de børn, som direkte eller indirekte blev berørt af katastrofen. Gennem de år, projektet løb, nåede mere en 10.000 Tjernobyl-børn at få et afbræk fra deres triste tilværelse.

Læs hele Dansk Folkehjælps tidslinje

Facebook Twitter Google+ Del

Julehjælp 2015 i Dansk Folkehjælp

Siden 2006 hvor vi var med i et pilotprojekt har vi uddelt julehjælp. Vi startede det første år med at uddеле 25 kurve og har efterfølgende år uddelt 819 julekurve.

Det er ved os kun enlige forsørgere med hjemmeboende børn under 18 år på en overførselsindkomst der kan søge julehjælp, der skal være en kommunal underskrift på hvilken ydelse den enlige forsørger er på, samtidig skal ansøgeren skrive om de søger andre steder.

De får en købmandskurv til en værdi af 500 kr og kan selv vælge om de vil have And eller flæsketeg. Der er alt til julemiddagen det være sig kartofter, små kartofler, franske kartofler, rødkål, ris, kirsebærsovs, mandler, mandelgave, frugt, slik, sodavand og saft.

Det eneste der ikke er alkohol og Cigaretter.

Ud over kurven er der 2 gavekort på hver 500 kr. en til Fætter Br og en til Sportsmaster

Vi har de seneste 2 år fået sponsoreret juletræer så de har kunnet få et juletræ.

Da vi dækker Ikast-Brande og Herning kommune, har vi hjemmeværnet til at køre ud med julehjælpen til dem som ikke kan komme til Herning.

Uddelingen finder sted i 3 timer, hvor der er dækket op med kaffe, the

og saftvand til børnene

Der er juletræ og vi har besøg af julemanden ..

I 2014 og 2015 har vi tilbudt alle der får julehjælp at være med i et Netværk kaldet Vikan.

Her i 2015 har vi haft 32 familier med i netværket hvor vi har lavet mange forskellige ting bla. besøg i Baboon city, Jyllands mini zoo, Wow park og cafedage, hvor der har været forskellige aktiviteter for børn og voksne.

Alle aktiviteter har haft til formål at skabe et netværk for familierne og arbejde med forskellige problemstillinger.

Noget af det som fylder rigtig meget er dårlig økonomi og derfor har vi starter med at lave økonomirådgivning for personer på overførselsindkomst. Det er revisorer, bankfolk og andre med økonomisk indsigt, der

laver økonomisk rådgivning og bare det at der skaffes et overblik, har hjulpet familierne meget .

I 2014 startede vi op med seniornet på Brandlundparken i Brande. Det er et tilbud for personer over 65 år som bor i eget hjem. Vi mødes en søndag eftermiddag i hver måned og hygger os med sang, musik foredrag mv.

Vi startede med at være 15 men lige stille kom der flere og flere til og er nu omkring 30.

Vi blev så opfordret til at starte seniornet i Ikast her er vi på Frisenborgparken det samme sker her, at der kommer flere og flere her gælder det også om at få skabt et netværk så deltagerne mødes tit mellem vores møder.

Sådan fortæller Bodil og Jørgen Markmøller, som har været med i Dansk Folkehjælp i mange år som ledere og hjælpere.

Fra uddelingen 2014

Thorvald Staunings vielsesattest

I vore gemmer finder vi mange sjove og spændende ting. I dette tilfælde er det en vielsesattest, ikke på en hr. "hvemsomhelst" men på selveste "landsfaderen" Thorvald Stauning.

Borgerlig Vielse		
Nr. 142 / 1898.		
	Brudgom.	Brud.
Navn.	Thorvald August Marinus Stauning.	Anna Feussen.
Stilling og Opholdssted.	Redaktør.	
Fødested.	København.	København. Præstebent.
Fødselsdag.	26. Oktober 1873.	Kastrup parokialgaard. 13. Febr. 1873.
Formidler.	Kæstemand Peter August Stauning og Kirsten Caroline, født Stauning, Niels Henningsens Gade 8.	Ugift. Ane Margrethe Feussen Rasmøns Trøgade 7.
Tidligere Trosbekendelse.	Begge ledte og konfirmerede i Folkekirken.	
Nuværende Trosbekendelse.	Hvis Begge ikke lig meget hos & Landet, bestaaende Frossamfund.	
Stand med Hensyn til Ægteskab.	Ugift.	Ugift.
I hvilken Tro Børnene skulle opdrages.	o	
Forlovere.	Kæstemand Peter August Stauning, Niels Henningsens Gade 8. Kusk Niels Andersen, Rasmøns Trøgade 7.	

Ovenstaaende Vielse er under lagttagelse af de i Lov af 13de April 1851 foreskrevne Regler i Dag foretaget af underskrevne *Borgemeester* i Overværelse af de tvende Mænd, hvis Navne findes hosføjede, som Vidner paa Handlingens lovlige Foretagelse.

Kjøbenhavns Raadhus, den 4de November 1898.

H. Sjølund *A. Rasmøns*

Anna og Thorvald Stauning i 1899

Thorvald Stauning var flagrende, i tvivl om sig selv og sin fremtid. Brevene til hans søster Andrea var meget vekslende mellem sortsyn og overstadighed. Skriv snart, bønfuldt han hende. Skriv straks! Men Andrea var ikke nogen flittig brevsriver. Han blev forelsket og antydede det i et efterskrift i et brev til hans ”kære søster”: ”Jeg skal hilse dig fra en sød lille pige”. I det følgende brev fik Andrea bedre besked: ”Jeg sendte dig sidst en sød hilsen fra en sød lille pige, du kan næsten deraf tænke dig, at jeg har betrådt kærlighedens vej.” Anna hed hun. Han beskrev hende som ”en lille

fhv. bondepige, men til trods for dette er hun både dannet og pæn, og jeg har allerede et par gange haft hende med ude blandt pæne folk.... hvis du ønsker det får du med tiden hendes fotografi.” Han beskrev hende: Hun har lyst hår og blå øjne, en lille kyssemund, lys teint ” og er i øvrigt en køn skabning”.

Anna var ikke jaloux, forsikrede han, for hun forstod hans søster og broder forhold. Han sendte fotografi af Anna og sig selv til både forældrene og Andrea.

Anna Jensen var Thorvalds første kone.

Arbejdersange

Henry Ammitzbøll

I ASRA's samlinger findes en del forskellige gamle sangbøger. De fleste af dem er forskellige udgaver af Arbejdersangbogen. Den første udgave kom i 1926, udgivet af AOF.

I forordet hertil står der bl.a. følgende: *"Initiativet til Sangbogens Fremkomst er udgaaet fra Arbejdernes Oplysningsforbund, som ogsaa har det redaktionelle Ansvar for den. Forarbejderne er imidlertid gjort af et Udvalg af Repræsentanter for saadanne Organisationer og Institutioner indenfor Arbejderbevægelsen, som hidtil har haft særlige Sangbøger, men som det er Tanken nu skulde gaa over til at anvende nærværende Bog.*

Som det her er beskrevet fandtes der en række forløbere for Arbejdersangbogen.

Én af dem blev omtalt i dette blad i foråret, nemlig "Socialdemokratiets Sangbog", som dengang var den ældste sangbog i ASRA's samling.

Nu er ASRA kommet i besiddelse af endnu en sangbog fra tiden før Arbejdersangbogen.

Det drejer sig om "Den røde Højskoles Sangbog", som blev udgivet af Arbejderhøjskolen i Esbjerg, første udgave i 1917 i forbindelse med indvielsen af den nye røde bygning på Gammel Vardevej.

Titelbladet på den gamle sangbog, som er indbundet med stift bind, dog ikke rødt.

Tidl. Højskolelærer Niels Ole Frederiksen skrev for et par år siden i en artikel om Esbjerg Højskole:

”Esbjerg Højskole, et fyrskib i dansk arbejderhistorie, er efter et langt og svært sygeleje stille gået bort”. Sådan ville der nok have stået i dødsannoncen. Hvis man havde lavet en sådan. Endnu en højskole har drejet nøglen. Denne gang er det Esbjerg Højskole, der har måttet opgive. Det er den 101 år gamle Esbjerg Højskole. Oprindeligt hed den Arbejderhøjskolen i Esbjerg.”

Den startede i 1910 i lejede lokaler, og i 1917 kunne man indvie ”Den røde Borg” på Gammel Vardevej i Esbjerg. Der var stor tilslutning til højskolen, og snart efter måtte man bygge til.

Initiativtageren til Arbejderhøjskolen i Esbjerg var redaktør og rigsdagsmedlem for socialdemokratiet Jens Peter Sundbo. Han havde i sin ungdom været elev på et to års kursus på Askov Højskole sammen med Jeppe Aakjær. Her blev han tændt på, at oplysningens bæredygtige idé, som Askov og andre højskoler udbredte i primært bondebefolkningen, også kunne anvendes på den voksende arbejderklasse.

I 1898 kom J.P. Sundbo til Esbjerg som redaktør af Vestjyllands Socialdemokrat, og her begyndte han at arbejde på en virkeliggørelse af arbejderhøjskole i Esbjerg. Det førte som nævnt til den første arbejderhøjskole i 1910.

Arbejderhøjskolen ”Den røde Borg” på Gammel Vardevej - efter tilbygning.

*J.P.Sundbo og Jeppe Aakjær
foran den "Røde Borg" på
Gammel Vardevej i Esbjerg ca. 1918*

**Gravsted for J.P. Sundbo på
Vor Frelser's gl. kirkegård i Esbjerg**

Esbjerg Højskoles logo ca. 1999

**Fælles plakat for de to arbejderhøjskoler,
Esbjerg og Roskilde i 1930'erne.**

Christian Christensen

Bondeknold og rabarberdreng

Christian Christensen har i to spændende bøger fortalt om sin opvækst i ”de gode gamle dage” Han fortæller om opvæksten i karlekammeret og på fabrikken.

I dette indslag fortæller han om hvordan han ville glæde sin mor med en julegave han selv lavede.

Jeg vil forære mor en julegave.

Mor havde et meget gammelt strygejern, det duede ikke mere, men jeg fik så den strålende ide, at jeg ville give hende to helt nye strygejern i julegave. At en drengovre hos ”Rivel og Lindegaard” købte jeg for 50 øre 2 rå strygejern, som jeg fik en anden dreng på værkstedet til at slibe blanke i bunden.

Det resterende arbejde ville jeg selv udføre.

En middagsstund, da jeg rigtig masede på med filen for at gøre jernene blanke over det hele, greb den nye værktøjer mig midt i arbejdet. Han ville gerne have at vide, hvor jeg havde fået strygejernene fra, og jeg fortalte ham det. ”Nå, du har altså ikke fået dem her,” sagde han. ”Nej” svarede jeg. ”Men hvad nu med de to fladjernsbøjler, der skal bære håndtagene,” spurgte han. Jeg svarede, at dem ville jer gerne købe af fabrikken. ”Åh, de par ører spiller ingen rolle” sagde han, og tilføjede: ”Men la’ vær’ med at lave spektakkel i middagsstunden, så kan jeg jo undgå at høre, hvad

du laver.” Jeg forstod på ham, at jeg burde file i arbejdstiden i stedet for, og det gjorde jeg så,

Det lykkedes mig at finde en stump fladjern til hankene, og hos isenkræmmeren købte jer to træhåndtag, en stump rundjern og nogle skruer. Da jeg endelig var færdig med mit fuskarbejde kom flere af svendene og beundrede mit arbejde og roste mig for det. Det var vel nok en stolt fyr, der juleaften kom hjem og forærede mor den flotte gave.

Mor ville knap tro sine egne øjne, og hendes første spørgsmål var, om jeg nu var kommet ærligt til strygejernene. Da jeg forsikrede hende, at jeg selv havde lavet hver en stump selv, blev hun så glad, at hun omfavnede mig og kyssede mig på kinden.

Da far senere kom halvfuld hjem og så min julegave, erklærede han straks, at de jern havde slynglen stjålet et eller andet sted. Jeg var så vandt til hans råhed, at jeg ikke blev særlig vred på ham over hans beskyldninger. Min vrede kom først under måltidet, da min far, der ikke havde givet en øre til stegen vi spiste, brægende udtalte, at han ville ønske, at alle fattige familier havde det ligeså godt som os og havde råd til en god steg juleaften. Jeg sad og blev ond. Ikke alene vidste

jeg, at far havde drukket de penge op, som han skulle købe steg for, men jeg vidste også, at stegen kun stod på bordet, fordi mor havde sat det bedste af vores tøj på lånekontoret.

Jeg bed dog raseriet i mig, og det kom først til udbrud, da far opfordrede os til at danse om det lille juletræ og syng "Glade jul dejlige jul."

Mine små søskende sprang glade og forventningsfulde til, og med far og mor i hænderne dansede de i ring om træet. Kun jeg blev siddende og ville ikke danse med.

Da far så dette, brølede han: "Nu er slynglen blevet så fræk at han ikke vil danse om juletræet". og direkte til mig sagde han: "Du benytter dig af, at det er juleaften, men vent blot et par dage, så skal jeg gennemtæve dig, så du glemmer at være fræk!"

Jeg blev uanfægtet siddende og agtede ikke at deltage i dansen.

Jeg så mor var helt rørt da de dansede omkring træet, og mine små søskendes øjne strålede i glansen fra de tændte lys. Det var som om min vrede smeltede lidt, men det fortog sig hurtigt, da far med sin grove brændevinsrøst tog fat på "Glade jul..."

Det viste sig dog snart, at han ikke kunne teksten, men bare gik og brummede med, og den eneste der kunne hele salmen var den dygtige Elna, som af hjertets lyst sang salmen til ende.

Da de var trætte af at trave rundt, blev godterne fra træet delt ud. Mor kom hen til mig med et sukkerlam med et dannebrogslag i ryggen.

"Nej tak" sagde jeg vredt og bestemt.

"Åh, Christian lad nu være med at gøre mig bedrøvet," bad hun.

Det kunne jeg ikke stå for. Jeg tog imod sukkerlammet, rev dannebrogslaget ud og åd det stakkels lam i en mundfuld.

Siden vankede der chokolade - en julegave fra urtekræmmeren som tak for årets handel.

Om aftenen anden juledag gennemsparkedes far mig som straf for min opsætsighed juleaften. Og det kunne han roligt gøre, for i Vævergade 8 stod der ikke knippelbevæbnede kvinder uden for døren parat til at tærsk ham for hans mishandling af mig.

Men da han den aften kun havde sutsko på, værgede jeg bare for mit ansigt med arme og hænder og blæste på hans spark mod min krop.

Mor bad for mig, men det nyttede intet. Han blev ved med at sparke, så længe han havde kræfter og vejr til det. Da han havde drukket den sidste slurk af sin julecognac, gik han i seng, og da jeg hørte han snorkede, gik jeg ind i min pjaltkasse og drømte om at tæve min far.

Således gik julen i slutningen af mit fjortende år

Set fra mit lille Arkivhjørne:

Omlægningen af al registrering til Reindeks er snart i mål. Bibliotekerne, Inga og Tove er godt i gang med at omregistrere bogsamlingen og billedarkivar Jørn kæmper sig ufortrødent gennem bunken af billeder. Vi andre: Henry, Jørgen og undertegnede Jørgen, er stort set i mål med alle arkivkasser og protokoller, faner, blade, udklip, plakater og multimedier. Multimediearkivar Leo har stort set fået overspillet alt lyd fra kassettebånd og film og billeder fra videobånd til digitale medier.

Vi arbejder nu på at nå ”helt ud i krogene.

Her dukker der da også noget op, som vi godt ved, eksisterer, men som i flere år har ligget i bunken ”Når vi får tid” – Den bunke er vi godt i gang med nu.

Det var netop den bunke som min tidligere og desværre nu afdøde arkivkollega Bent Kruuse, mente, når han tørt bemærkede: ”Hvor får vi dog travlt, når vi får god tid”

2016 frister lige om hjørnet og jeg glæder mig til, sammen med mine seks gode kolleger i arkivet, at gøre arkivalierne endnu lettere at søge oplysninger fra.

En af de funktioner det vil være nærliggende at gøre stærkere, knytter sig til billedarkivet, hvor det ville være en rigtig god service, ikke alene at kunne søge billeders identitet, men også at

få scannet og redigeret billeder, som efterfølgende, direkte kan søges og vises på ASRAs portal.

En anden opgave er at finde ressourcer til, på digitalt medie, at få overspillet de gamle spolefilm fra Amtsarbejderstævner og andre begivenheder i arbejderne Ringkøbing Amt. På samme måde kan det blive aktuelt at scanne visse særlige dokumenter. Lige om hjørnet venter også en udflytning til andre lokaler.

Arkivgruppen er meget optaget af at få etableret ASRA som et rart og udadvendt sted at nødes om og få sat fokus på arbejderne historie i hele det tidligere Ringkøbing Amt. Tænk hvad arbejderne i dette dejlige amt, dog har fået held til at lykkes med.

På hylderne i ASRAs arkiv, værner vi om et stort antal faner fra omkring forrige århundredskifte. Det er faner der vidner om vilje og solidaritet lige fra den Jyske Højderyg, helt ud til Vandkanten mod vest.

Hvad ville det tidligere Ringkøbing Amt dog have været uden en velfungerende solidarisk fagbevægelse? Digitale medier er super gode til at formidle ud og få vist noget af det ”guld” vi har på hylderne. Det vil være velegnet når vi skal favne arbejderhistorien i hele det tidligere amt. Som en af dem der nu har været med til at omregistrere alt hvad der har

været registreret i ASRA, gennem de seneste ca. 30 år, ved jeg at der i det vi gemmer på hylderne, vil være mulighed for at lave nogle enkelte temaudstillinger i ny og næ, men store skiftende amtsdækkende udstillinger, er der desværre ikke nok grundmateriale til endnu. – Det må alle I derude, hjælpe os med.

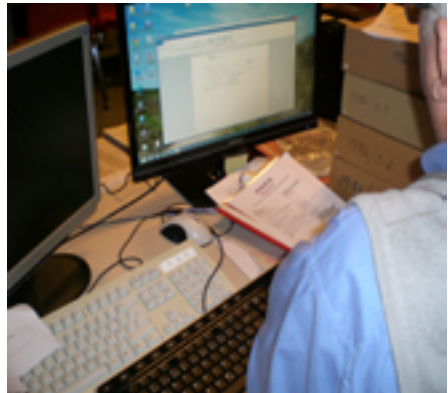
Der er grundmateriale nok at forske i og at skrive om og jeg håber meget at der går nogle interesserede omkring med forskertrang og skrivelyst.

I den forbindelse vil jeg gerne opfordre vore venner rundt omkring i det tidligere amt til nu også at få sikret hvad man ligger inde med af arkivmaterialer om arbejdernes historie, så vi kan sikre den og vedligeholde den. Især er vi meget interesserede i at modtage, opbevare og sikre, protokoller, dokumenter, billeder, faner og bøger, og hvis man ligger inde med materialer på moderne medier, er ASRA også gearet til at modtage disse.

Tak for 2015 og på gensyn i 2016
Jørgen Aarestrup-Nielsen
Arkivleder

Alle arkivkasserne har vi været igennem

Arkivalierne er lagt ind på Reindex på en stor server på Arbejdermuseet

I forbindelse med vi bragte dette billede i ASRA NYT fik vi navnet på den sidste person på billedet

Julen er kagernes fest !

Hvad er en jul uden lidt til den søde tand og til aftenskaften.

I vores gemmer i arkivet fandt vi en lodseddel til 50 øre, fra Socialdemokratiets Kvindeudvalgs Jule demonstration på Gregersens Hotel den 11. december 1946.

På lodsedlen var der lavet en bunke bageopskrifter, som vi synes var sjove at gengive til efterprøvelse.

Julesnegle

½ kg mel, 50 gr. margarine, 50 gr. melis
2½ dl. mælk, 50 gr. gær. Kardemomme, 75 gr, margarine til indlæg, 75-100 gr. marcipan - cukat??

Almindelig æltet dej hæver lidt og udrulles i et langt stykke. Efter smøret er lagt ind. Små stykker af marcipan og cukat lægges på, rulles sammen, formes i snegle bages og overstryges med glasur.

Havregrynsmarcipan

2 æggeblommer eller 1 æg, 50 gr. flormelis, ca. 100 gra havremel, 15 - 20 dråber mandelessens.

Kagecreme

2 hele æg, 2 spsk.melis, 2 spsk. hvedemel ½ l. mælk, vanille.

Æggene røres med sukker og mel i kogende mælk og koger godt igennem 5 - 10 minutter

Franske vafler

250 gr. mel 100 gr. margarine, 1 1/4 dl. fløde.

Mel og margarine smuldres sammen, æltes m. fløden til en smidig dej, der udrulles og udstikkes i runde kager, der igen rulles aflange i sukker.

Bages til sukkeret bliver til karamel. Lægges sammen med smørcreme, æblemos eller flødeskum + cacao.

Små kringler

Samme opskrift som franske vafler. Udrulles i aflangt stykke, ca. 20 cm bredt, udskæres i strimler, der formes som kringler, dyppes i sukker - bages lysebrune

Havrekranse

1/4 kg havremel, 75 gr. sukker, 2 spsk bagepulver, 1 lille æg, ½ kop havregryn, 3/4 dl. fløde, vanille.

Formes og bages som vaniliekranse.

Wienerbrød

40 gr. sukker, 40 gr. smør (margarine) 40 gr. gær, 1-2 æg, 3 dl mælk, ca. 600 gr. mel, kardemomme el. citron.

Sukker og smør røres; æg, gær og mælk blandes i - æltes med melet til en smidig dej, der udrulles i en firkant. 150-250 gr. smør blødgøres og

lægges på 2/3 af dejen, der foldes sammen 3 gange på hvert led, rulles ud ialt 4 gange. Formes som hane-kamme, konvolutter, cremeboller, horn o.s.v. ialt ca. 35 stk, der bages lysebrune ved god varme.

Henriettes kager

250 gr. mel 160 gr. margarine, 80 gr. flormelis, 1 æg.

Det hele æltes let sammen, hviler lidt, udrulles tyndt, udstikkes til medaljer i 2 størrelser + en mindre figur: hjerte, stjerne o.s.v. - lægges sammen med creme og syltetøj, drysses med flormelis.

Juleguf - Juleknas

Karameller

½ liter sødmælk, 1 kop sukker, 1 tsk. smør, vanille.

Mælk sukker og smør koges til det er tykt.

Sættes på en smurt plade i små toppe, formes til karameller, indpakkes

”Guf”

250 gr. havremel, 125 gr. flormelis, 50 gr. smør, 50 gr. Kakao, 1 dl. fløde, mandeldråber eller romessens.

Det hele æltes sammen og formes i kugler, toppe og lignende.

Hvad er et rør ?

Blik og Rør er kommet i besiddelse af en rørspecifikation, og kan nu forklare rent teknisk, hvad det drejer sig om.

Alle rør laves af et langt hul omgivet af metal eller plastic centreret omkring hullet.

Alle rør skal være hule hele vejen igennem røret. Anvend ikke huller af anden længde end røret.

Rørernes indvendige diameter må ikke overskride den udvendige diameter, ellers vil hullet være på ydersiden. Alle rør skal leveres uden noget i hullet, således at vand, damp eller andet kan påfyldes senere.

Alle rør skal leveres uden rust, denne kan bedre påføres på byggepladsen. NB ! Nogle leverandører er nu i stand til at levere for-rustet rør. Hvis det kan skaffes hos grossisten, anbefales dette, da det kan spare megen tid på byggepladsen.

Alle rør over 150 meters længde bør være påtrykt ”Langt rør” i begge ender, således at montøren straks ved, at der er tale om et langt rør.

Alle rør over tre kilometers længde skal være påtrykt ”Langt rør” på midten, således at montøren ikke behøver at vandre hele vejen langs røret for at afgøre, om det er et langt rør eller ej.

Alle rør over 6” i diameter skal være påtrykt ”Stort rør” således montøren ikke regner det for et lille rør.

Alle rør skal forsynes med flanger. Hullerne til flangernes bolte må absolut ikke være placeret i det store hul i midten.

Ved bestilling af 90 graders, 45 graders eller 30 graders bøjninger må det specificeres om der er tale om højre eller venstre drejninger.

Sørg for, at leverandøren altid får at vide, om der er tale om vandret, stigen- de eller faldende rør. Hvis man bruger faldende rør som stigerør, kan vandet løbe den gale vej.

Alle unioner bør have enten højre eller venstre gevind. Bland endelig ikke disse, da en kobling ellers vil blive skruet af, når en anden skrues på.

Der har altid været faglige drillerier på arbejdspladserne, hvem har ikke hørt om lærlingen der skal hente et kasse kørnerprikker, eller en forkromet porcelænsfatning, en rival eller en dansemester (de sidste to ting findes i smedefaget og er værktøjer, men hvem ved det ?) L.S.

Jegge

er blevet 90 år.

Hvem kender ikke Jegge
(Erik Christensen) ?

Tidligere forstander for Specialarbejderskolen i Herning,
den nuværende:

Erhvervsskole i Herning.

Hvorfor skal vi så i ASRA
omtale det ?

Jo, Jegge har været med fra
ASRAs start, og er stadig den
der kommer, når vi kalder.

Det være sig når vi skal have
tydet billeder eller andre ting,
så er han den der sidder inde
med viden om arbejderbe-

vægelsen og med en god
hukommelse, og så kender,
og kendte han Gud og hver
mand i hele Ringkøbing amt.

Jegge stikker ofte hovedet ind
i ASRA, og enten har han et
eller andet med, eller også vil
han bare lige hilse på.

Og næsten hver gang, har vi
drevet rovdrift på ham, og
vristet noget af hans viden
om arbejderbevægelsen ud
af ham. Vi ønsker dig stort
tillykke Jegge, og håber vi må
blive ved med at trække på
din viden og hukommelse.

*Tegning af Jegge - tegnet af Gunnar Jespersen ved Jegges
60 års fødselsdag i 1985*

1934 Knækbrødet introduceres

En stor salgssucces i 1930'erne er Schulstads KB-Knæk. Det er let og nærende knækbrød, og det er i fuld overensstemmelse med tidens idealer om en sund livsstil. Frisk luft, motion og sund kost er oppe i tiden, og KB-knæk lover forbrugerne at holde dem i form. I løbet af få år begynder Schulstads også en eksport af knækbrød til bl.a. England og USA.

Sundhedsidealene var der allerede i 1930'erne, man var ude med gode råd om en sund livsstil.

Det var også oppe med billig brød til arbejderne, på grund af urimelige priser, derfor oprettede man mange Fællesbagerier rundt om i Danmark. Desværre blev det aldrig rigtigt en succes, som kunne holde til eftertiden.

Normalt bringer ASRA NYT ikke annoncer, men i anledning af julen, bryder vi undtagelsen:

An advertisement for a '3 Etage-seng' (3-story bunk bed). It features a drawing of a wooden bunk bed with three levels. To the right of the drawing, the text reads: '★ Etage-seng 3 Etager som Tegningen, til et skille ad, Kr. 65.-'. Below the drawing, it says: 'Længde 185, Brede 76 cm 2 Etager Kr. 49⁵⁰ Sendes overalt pr. Efterkr. Vi fører ogsaa andre Modeller. Gaa, ring ell. skriv efter nærmere Oplysninger.' At the bottom, it reads: 'NOLFI GL. KONGEVEJ 1 KØBENHAVN V.' The price '49⁵⁰' is prominently displayed in a large, bold font.

Fra tidsskriftet BØRN 1943

Annonce i Arbejdsmandenes blad DASF 1964

Arbejdsmandenes fagblad DASF 1964